

MAGYAR KURIR

IA' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Junius 14-dik napján, 1814-dik esztendőben.

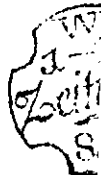
Északi Európa.

E' világnak ebben a' részében támadt politicus zendülések még most sem szűntek meg egészen. A' Stockholmi Királyi Udvar a' Kie'li békességnek bételjesítését, melly szerént Norvégia Országának Svéciai Pomerániával való feltseréltetése meghatározatott, szüntelen sürgeti, az Angliai Kormányshoz is, mint azon békességnek egy hatalmas garantirozója, azt kívánja eszközteni, sőt maga a' Dániai Fels. Király is, a' ki abban a' tserében megegyezett, szándékját változtatni tellyességgel nem akarja. Ellenben *Kresztely Fridrik* Holsteiniai Herceg, azon Országának egynehány esztendőtől fogva való fő Igazgatója, és a' főbb Rendek, azt állatván, hogy a' Dániai Királynak arra jussa nintsen, hogy a' Királyi familiával atyifiságos Fejedelmeknek és az Ország Rendjeinek hírek 's megegyezések nélkül ősi örökségeit másnak vagy eladhassa, vagy mástartományokkal feltserélhesse, nem tsak meg nem egy gyeztenek azon tserében, sőt mint szabad népek *Kresztely Fridriket* Királyoknak tettek, 's magokat minden erőszaktétel ellen védelmezni igyekeznek.

Az ezen változástól származható északi forgó szélnek eltávoztatására, azok az Európai hatalmas szövetséges Fejedelmek, a' kik a' napnyugoti Országoknak tsendes-

séget szerettek, a' közbenjáróságot magokra vállalván, az Északi Európában is igyekeznek tsendességet eszközteni. E' végre a' Fels. Orosz Császár Generális *Orolow* Herceg által, egy tulajdon kezével írt levelet küldött *VI-ik Fridrik* Dániai Királynok; a' Fels. Austriai Császár, 's a' Prussziai, Angliai, és Svéciai Királyok meghatalmazott követeket fognak Koppenhágába küldeni, a' kik Norvégia fő városába, *Christianiába* egy *Briggen* által menvén igyekezni fognak az ott támadt mozdulásokat le tsendesíteni, a' Normanniai választott Királyt arra bírni, hogy Európa köz javáért és tsendességéért azon méltóságról mondjon le, mellyet ő nem tsak nem mivel, sőt hogy abban áthatatosan megmaradhasson, a' Norvégiai közönséges gyűlésre felgyülekezett Karoknak és Rendeknek jelenlétekben következő hathatós oratóiával serkengette őket függetlenségeiknek védelmezésére és fenntartására:

„Normannusok! Az a' szó, melly titeket a' Haza óltári eleibe gyűjtött, szent. Az a' bizodalma van a' Normanniai népnek tihozzátok mintválasztot férfiakhoz, hogy Ti olly Constitutziót fogtok felállítani, mellyből ennek az Országának jelenvaló és következő nemzetségei szerentsé, jó rendet, és tsendességet várhatnak. — Kétségkívül azt lehet leg báltselib igazgatós formájának tartani, melly a' polgári

szabadságot, és a törvényeknek szentségét őltalmazván, a végre hajtó hatalomnak erőt ad arra, hogy minden jót eszközölhessen, és az igazságot kiszolgáltathassa; mindazáltal csak olly igazgatás formáját adhattok a Norvégiai népnek, melly a nemzet várakozásának megfelelhet, ha Ti köz megegyezéssel ugyan azon végre munkálódtok, tudniillik a nemzet boldogságának eszközésére. — Minden kétségeskedést, féltelmét, és gyanakodást vessetek ki szívetekből, midőn a Constitutziónak fundamentumát meghatározni akarjátok, ennek a Gyűlésnek minden tagja mutassa meg, hogy ő állandóul hív és jó gondolkozású Normannus legyen, és a midőn a maga meggyőződését ki nyilatkoztatta, emlékezzen meg azou polgár társainak indulattyokról, a kiknek nevekben szöll. Ha valaki azt mondja Tinétek, hogy Norvégia magában fel nem átható Státus, kettős hazai szeretet lobbanyon fel a ti szívetekben, emlékezzetek meg azokrol az öreg 's ifjú jó erőben lévő férfiakról, a kik tinétek azon hivatáshoz, mellynek most megfelelni köteletségtekben áll, tinétek szerentsét kívánának. Amazok azt mondották: *El ne fadjultatok őseitektől; ezek pedig ezt mondják: Bízalok abban az erőben, melly karjainkban és akaratunkban lakik.*

„Hát ugyan nem hasonló é a mostani Norvégiai nép régi őseihez? Hát nem védelmezhetik é az ő maradékaik hazájoknak kősziklái olly jól, mint amazok? Nem szoktunk é mi a szükséghez, 's lehet é a szükségét a szabadsághoz hasonlítani? Nintsen é a nép hatalmában, a maga igazgatás formáját a Status haszná, és azon eszközökhöz képest meghatározni, a mellyek az ő kebelében találtatnak? Norvégia semmiképen nem kívánta, hogy annak Statuskölségeit Dánia Ország fizesse meg. A békességes időkben elegendő jövedelmet adott ez az Ország a Status kasszájába. Azért kívánva é Svétzia Or-

szág Norvégiával való egyesítettését, hogy a Norvégiai népet alamisnával táplálhassa? Végtevére hovávezetnek ezek a hosszas kételkedések? Talán az önkényen való meghódoláshoz?

„Valósággal. Mit érne egy olly nép, melly a maga erejével való felállását és betsülletét önként feláldozni akarná? Semmit egyebet nem a rabszolgaság lántzáinál, mellyek eleitől fogva készítették néki? Talán ugyan nekünk? Mi el nem fadjultunk! A mi erőnknek jóérzésével az egész népmegesküdt a Mindehatónak templomában, hogy Norvégiának magában való felállását megtartya. Hiv Normannusok! ezt az esküvést petsétejtétek meg, hogy ti ezen igazgatás formája alatt kiváotok elui, és azt minden megtámadástól védelmezni. Ne kételkedjete, hogy tinétek elegendő hatalmatok ne volna annak védelmezésére és fenntartására, 's azon se kételkedjete, hogy az igazságot szerető Isten egy szabad és még eddig meg nem győzött népnek érőkődéseit ne védelmezne. Az Isten az én reménységem és bizodalnam! Mint ennek az Országnak Regens Fejedelme legfőbb köteletségemnek tartottam a Normanniai nemzetnek a több hatalmasságokkal való békességes egyarányúságát kijelenteni, és még eddig egy nemzet sem kezdett ellenségeskedést Norvégia ellen. Mind azokhoz a Fejedelmekhez irtam, kiknek barátságok Norvégiára nézve szükséges, és a kiktől a mi igazságos ügyünkben mindenkor segítséget várhatunk. Mivel a mi országunk tőlök távol esik, még eddig választ nem vehettünk; azonban közben az Anglus zászlók a Norvégiai kikötőhelyekben lobognak, és örömmel fogadtattak mindenütt.“

A Svétziái Királyhoz azon módon irtam a mint azt az Ország Gyűlése eleibe terjesztettem; mindazáltal ezt az én jóra tzelző leveletem feltöretlen vissza küldötte. Vajha ez a Király, a ki azt mondja, hogy a Norvégiai népek atya akar-

lenni, ennek jussait betsülni, 's az északi Európának kétkességet és szerentses napokat engedni fog. — Mi egyebet nem kívánunk, hanem csak másoktól nem függő nép lenni, és azon függhetetlen és tiszteltre méltó szomszéd nemzettel jó egyességben élni. Én legbetsesebb kötelességemnek tartanám, ha Norvégiának politicus fekvését hosszasabaan és valósággal leábrázolhatnám; mindazáltal senki sem láthatja előre azokat a történeteket, és azokat a változásokat, mellyek mind Európát közönségesen, mind különösen a Statusokat érdekelhetnek, minekelölte a közönséges bekesség által a szerentsét és jó állapotot visszazerezni lehetne. Azonközben boldog az a nemzet, melly haszinté sok inséget és szerentsétlenséget szenvedett is, még is mindazonáltal a maga Királya eránt tántoríthatatlan hívséggel viseltek, 's azután a maga jussait és változhatatlan betsét mind addig fenatartani kívánná, míg valaha boldogabb időkre juthat.

B é t s.

A' közelebb múlt vasárnap, úgymint e'folyó hólnap 12-ik napján, a' békességnek szerentséssén lett megkészlésére nézve a' Bétsi Érsek a' Sz. István templomában közönséges Sz. Misét és Te Deum laudamust tartott, mellyre Császárné ő Felsége a' Cs. K. Familiával és Udvari tiztjeivel együtt, délelőtt tíz órakor a' nevezett fő templomba megjelentek. A' Te Deum laudamus alatt a' templom piatzáan kiállott katonaság és a' város hástyaira kivonatott ágyúk három versbéli salvét adtak. Délután Császárné Eő Felsége Fels. Férje eleibe Cseh Országba, a' *Luberecki* Csász. Uradalomba útazott.

A' Fels. Császár e' folyó Szent Iván havának 1-ső napján Párisból küldött kabinetí Fels. írásában Gróf *Bellegarde* Eő Marsalnak Olasz Országban egy igen fontos

hiyatalt adott, helyette az ide való Cs. Kir. hadi Tanátsnak első Elölülőjévé a' Fő armádának Kommandirozó Generálissát Hertzeg *Schwarzenberg* Feldmarsalt, All-ülőjévé Báró *Stipsits* lovasság Generálissát, Báró *Pichaska*, *Bianchi*, és *Metséy* Feldmarsal Lajtnantokat azon hadi Tanátsnak valóságos Tanátsosivá tette. Azon Felséges Cabinéibéli írásában több megüresült C. Commandóságokat osztott ki ő Felsége, úgymint az Olasz Orzági Gen. Commandóságot Báró *Frimont* lovasság Genralisára bizta, a' Horváth Országit Báró *Lattermann* Fegyvertármesterre, a' Banálisit Gróf *Gyulay Ignázt* Fegyvertármesterre, a' Károlyvárit és a' Varasdit a' *Radivojevich* Feldmarsal Lajtnantra.

A' Békességnek megkészlése után a' haza jövendő Cs. Kir. armádiáknak és seregeknek vigyázóivá a' következő Generálisok választattak és tétettek, úgymint Cseh Országban Gróf *Klenau* Lovasság Generálissa, és Gróf *Colloredo* Fegyvertármester; Morva Országban *Weissenwolf*, és Gróf *Hardeck Ignázt* F. M. Lajtnantok; Felső és Alsó Austriában Hertzeg *Lichtenstein Alo. F. M.* Lajtnant; Magyar Országban Gróf *Rodeczky* F. M. Lajtnant.

Frantzia Ország.

A' hadakozó Fejedelmek közt Május utolsó napján végbementés még is állított békességet következő szavakkal adta elő a' Fr. Monitornek 1-ső Darabja: Ma este 5 órakor számos ágyúlövésekkel hirdettetett ki Párisban azon békességnek kéz aláírással való végbevitetése, mellyet Austria, az Orosz Birodalom, és Anglia 's Pruszia Országok egymással kötöttek, mellynek kihirdettetésén igen eleven örömit gerjesztett a' Párisi lakosokban, mellynek első érzése a' közönséges háladatossággal köttetett össze, abból kitezvén, hogy a' Bourboniai Ház ismét a' Frantzia királyi

székbe ültetődött. Az azt megelőzőtt napon, úgymint Május 30-ik napján a' Fels. Orosz Császár, az Austriai Fels. Császár, és a' Prussziai Király társaságában azokat az Orosz, Prusszus, Bädeni, és más testőrző seregeket, mellyek *Neutilly* és *Malmaison* közt kiállítottak vala, és a' mellyeknek száma 40,000 emberre ment, megvizgálták. Ezek az itt nevezett Fels. Fejedelmek és a' Szövetséges Belgiomi tartományoknak helytartó Fejedelme az Orániai He.g Máj. 29-ikén a' Tuillierai palotában, a' F. Frantzia Királynál ebédelték. — A' Párisi utolsó békeségnek meghálálása végett minden Frantzia Országi városokban és erősségekben 200 ágyú lövések téteitek.

A' Frantzia Országi új Constitutzióinak nevezetesebb pontjai, a' mint néhány Párisi újság levelek előre hirdetik, a' következő zikkelyekből állanak:

1.) A' törvénytévő hatalom a' Királyt, az Ország fő Rendjeit, és a' Közönségeknek Deputátusait illeti.

2.) A' Király projektálja a' törvényeket, mellyekről az alsó Parlamentomban közönségesen, a' Felső Parlamentomban pedig titkon tétetődik ítélet.

3.) A' Királynak végrehajtó hatalma határok közzé szorítva nintsen, és ő a' törvényeknek kiszolgáltatásában teszen rendeléseket.

4.) A' könyvnyomtatásban lévő szabadsággal való visszaelést a' fő törvényszék ítéli meg.

5.) A' Páriseknek, az az, a' Frantzia leg főbb hivatalbéli személyeknek kinevezetése a' Királynak szabad tettzésétől függ, és az is, hogy valaki örökös és nem örökös legyen.

Északi Német Ország.

Közönségesen egész Európának, de különösen *Hamburg* városának nagy oka van a' Párisi utolsó békeségen való örven-

dezésre. A' Fr. Marsal *Davoust* kormánya alatt volt örizetnek onnan való kitakarodása után azon városbéli igazgatók előbbi hivataljokha vissza állítottak. — Az úgy nevezett Német *Beobachter*nek avagy *Auscultator*nak 27-ik Májusi darabjában következő hirdetmény tétetett ottan közönségesé: — „Minekutánna a' mikedves Előljáróink ennek a' városnak kormányozását ismét által vették volna, az a' nagy inség számos hólnapokig szenvedtünk, kevesedni kezd, szabadságnnk és mástól való nem függésünk ismét helyre áll, és mivel már nem tsak a' Frantzia hadi seregek, hanem a' polgári tisztviselők is elhagyták városunkat, a' szövetséges Fejedelmeknek végzéseik szerint a' Hamburgi Előjárók előbbi hivataljaikat ismét elkezdi, és azon igyekeznek, hogy ebben a' városban közönséges tsendesség és rend legyen.“

„Meg lévén arról a' Nemes Tanács győzöttetve, hogy azok a' kötelességek, mellyek őket kedves polgársaik eránt illetik, ezt kívánnyák, azomban el nem titkolhatnyák, hogy ezen városnak boldogságát erányozó lépéseinek kívánatos következtései nem lehetnek: hanem ha minden polgárok hazafiúi buzgóság által lelkesítettven, a' Tanátsal egyetemben a' belső tsendességnek fenntartásában egyenlő erővel munkálódjanak. Ezen fő tételnek, tudniillik a' köz tsendességnek helyreállítására és előmozdítására, mindent el kell felejtetni, a' mi őket nyoma és háborgatta; szükség, hogy a' fegyveres vagy nem fegyveres idegeneket úgy tekintsék, mint meg szabadítóiknak barátjait; minden háborgásra alkalmatosságot szolgáltató dolgokat szorgalmatossan el kerüljenek, minden szabadakarajtok szerint való erőszakteletől ójják meg magokat, és ha néhány személyek ellen méltó panaszok volna is, azoknak elintéztését a' törvényes Előljárókra bízzák, és azok eránt a' majdan hozzánk

béjövő hadiseregek eránt is, a' kik közt fegyveres hazánkfiai is találtnak és szü-leikhez visszatérnek, jó szívvel viseltesse-nek s. a. t.

A' Hamburgba őrizetre rendeltetett Orosz hadi seregek a' múlt Május hónap 31-ik napján marsiroztak oda bé, mellyek-nek fő hadi vezérjek Gróf *Benningsen* követezendő hirdetményt tétetett ottan közönségessé: — „Hamburgiak! A' ti szenvedesteknek utolsó és legkeservesebb eszendeje elmúlt. Láttátok és tudjátok, miként büntette meg és törölte el a' Mindenható azt a' Tyrannust, a' ki a' ti már eltört lántzaitokat újabb tsalárdsággal és hatalommal igyekezett megkésztíteni; most már örömmel nézhetitek azt az állandó bekességet, melly a' ti rajtatok esett sérelmes sebeket egészen meg fogja gyógyítani. —

„A' ti őseiteknek hatalmuk és böltses-ségek, és az a' ditsősséges folyóviz, melly titeket minden Országokkal egybe köt, a' ti várostokat nemes hazátnak leg gazdagabb kintsévé fogja tenni. Az időnek ostora annál keservesebben érdeklett titeket, mivel szerentséteket elrontotta 's titeket a' régi szent szövetségtől megfosztott. A' ti ebbe való újabb felvéteztetek, a' ti szabad Cónstitutziótok és az elmúlt idők szüntelen szemeitek előtt forogjon és tanúságtokra legyen. A' ti örvendetesebb előmeneteletekben és a' bekességnek tántorító élésében emlékezzetek meg a' ti derék és vitéz őseitekről, a' kiknek példájok talán azért nem volt eszendővel ennekelötte olly hathatós, mivel annakelőtte a' bekességes időkben ti a' hadi mesterséget vagy kevésre betsültétek, vagy egészen elfelejtétekt. Láttátok, melly bátran viselik magokat a' hadakozáshoz szokott népek, és melly nagy tettekre serkentették fel. —

„Nagyon örvendek, hogy ma a' ti derék polgáraitokat vissza hozhatom, a' kik minden szükség, erőlködés és mindenné-

mű veszedelmek közt álfafatosan megmaradtak abban, hogy a' ti megszabadíttatásokat vérekkal megvehessék. Azok a' több vitézek, a' kik engemet várostokba bekísértek, hazátok és hazájok szabadságának visszanyerésében fáradhatatlanok voltak. Nyughatatlansággal várták az én arra való intésemet, hogy várostoknak bástyáiról a' ti nyomóitokat lehányhassák, a' midőn Sándor Császár, és az ő hatalmas frigyes társai vitéz hadi seregeiket vezérelvén, a' kegyetlen uralkodásnak maradványait Páris városa előtt felfordították, és sok várostokat mentettek meg a' haláltól és a' tűz lángjától. —

„Tudva vagyok, előtetek az én Fels. Császáromnak és Uramnak indúlátja, a' magáival is szokta azt közleni; reménylem, hogy a' közitekbe jövő Oroszok is fogják őtet követni. Valameddig az én Császáromnak parautsolatjából nállatok maradok, mindenkor számot tarthattok az én igazságszeretőségemhez és védelmezésemhez. Ellenben én is reménylem, hogy ti is iparkodni fogtok köz megegyezéssel, bölts tanátskózástokkal, és az Istenbe való keresztényi bizodalommal, a' melly a' ti őseiteket erősítette, hogy várostoknak szerentsés állapotot szerezhessétek. És hogy ezen nemes és nagy tzeíra nézve minden villongást és bosszúállást elfogtok kerülni. A' megbotsátás és nagy lelkőség által megfognak az erőtlen és megvakított emberek győzzettni. A' szereatséssen elnyomattott rabszolgáságnak gonosz eszközei annak eszközlőivel együtt az igazságos egektől meg foguak büntettetni. — Illendőnek tartottam ezen hirdetményt jó kívánásom előtt, mellyel kapuitokon bémegyek, előre botsátani.“

Gróf *Benningsen*.

Generál *Benningsen* várakozásának és a' Hamburgi Tanács már előbb kiadott intézésének nem mindenben feleltek meg a' város lakosi, kéntelenek voltak a' városi tisztviselők azok ellen a' lakosok ellen, a'

lik magokért hosszút állani kívánván néhány személyek ellen motskos pasquillokat ragasztottak a' közönséges épületekre, szoros politikai eszközökhöz nyúlai. A' Hamburgban volt Frantzia őrző sereg 12 ezer főből, és mintegy 700 városokból állott, a' kiknek 2500 lovak volt. Minnyájan négy csapatba marsiroztak el, a' kik közül az utolsó csapat Junius 3-ik napján Brémában tartott nyúgvó napot. A' vámszedők, a' betegek, és a' meggyógyultak az Albis folyóvízen vitettek Frantzia Ország felé. Maga Davoust Marschal a' katonai őrizetnek Hamburgból való kiköltözése előtt már Frantzia Országba utazott.

Olasz Ország.

VII-ik Pius Pápaának, a' múlt Május 24-ik napján Rómába lett szerentsés megérkezéséről a' Magy. Kurir tisztelt Olvasóit már tudósítottuk: itten tehát csak néhány környüállásokat fogunk említeni, a' mellyek t. i. Eő Szentségének oda való megérkezését megelőzték. Mind a' Római lakosoknak, mind a' más városokból oda gyülekezett vendégeknek nagy kívánságok lévén az Eő Szentsége látására; a' meg nevezett napon még viradta előtt nagy mozgásban volt a' sokaság, és ki gyalog, ki lovon, ki kocsin mentek ki Eő Szentsége eleibe, és a' városban is, miat valamilyen nevezetes ünnepon, mindea áruló boltok bé voltak zárva, minden kézi mesterségek halgattak, minden ember ianepi köntösben jelent meg az úttákon, és mivel előre ellátták, hogy azon úttában lévő házaknak ablakjai, ajtai, és héjjazatai elegendők nem fognak lenni az odaváló lakosoknak és idegeneknek befogadásokra, a' mellyen Eő Szent-

tsége a' Vaticana palotába menni fog: araváló nézve az egész úttában állások készítették, a' mellyekről t. i. Eő Szentsége általmenetelét látni lehetett. E' mellett minden ablakok, állások, és ajtok viragokkal és szőnyegekkel voltak felékésítve. Az útták a' Cardinalisoknak, külföldi Ministereknek, papi Uraknak, és Róma városa főbb rendű lakosinak hintaival voltak megtömve. A' polgári vigyázó seregek, a' Pápa testőrzői, a' Római Tanács fegyveres katonái, és az azon alkalmatossággal oda küldetett Auszriai Császári, és Nápolyi lovas és gyalog katonák voltak a' tsendességek, 's jó rendnek feuntartására kiállítatva. Meglévén arról a' Római nép győzöttetve, hogy a' Sz. Pápaának oda való visszatérését egyedül a' szövetséges Fejedelmeknek lehetköszönni, a' nező sokaság sok *Vivat!* kiáltással és örvendező kéztapsolással jelentette ki erántok való haladatosságát.

Eő Szentségének ezen pompás hazamenetele alkalmatosságával a' Fels. Spanyol Király *IV-ik Károly*, a' Királyné, a' Fels. Sardiniai Király és Királyné, 's több Fejedelmi emberek is jelen voltak, a' kiknek számokra igen fényes balkonok avagy folyosók voltak készítettve, és lovas katonák rendeltettek őrizetekre és szolgálatjokra. Mineketőtte ezen helyet elfoglalták volna, udvari tisztjeiktől kísértetve eleibe mentek Eő Szentségének az úgy nevelt *Giustiniana* nyári palotáig, a' hova ez a' papi Fejedelem is megérkezvén, nagy örömmel és tisztelettel fogadtatott, az oda gyülekezett sokaságra áldást mondott Eő Szentsége. — [Ennek a' leírásnak még hátra lévő részét, most ide le nem férvén, a' jövő árkusra kéntelenítettünk hulusztani.]

Junius 11-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 204 forintot Váltótzédalában.